

SLOVENSKA ZEMLJA

Glasilo slovenskega kmečko-delavskega ljudstva

Leto II.

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Uredništvo in uprava: Ljubljana, Trnovski pristan 14/I. — Tisk J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren: L. Mikuš. — Kdor želi, da mu neobjavljen rokopis vrnemo, naj priloži znamke za poštnino. — Naročnina mesečno Din 3.—, četrtletno Din 9.—, celoletno Din 36.—. — Za Ameriko Dolar 1'50 na leto. — Čekovni račun št. 16782. — Plača se lahko tudi v nerabljenih poštinih znamkah. — Oglasi po dogovoru. — Za konsorcij: Izdajatelj in urednik Pavel Kreutzer v Ljubljani, Trnovski pristan 14.

Štev. 8.

Lr. Kdor seje veter, žanje vihar

Po položaju izza svetovne vojne smo se prostovoljno združili Slovenci in Hrvati s Srbi v skupno državo. Nikomur, ki je količkaj zaveden, ni prišlo na um, da bi bil hotel s to združitvijo odreči se svoje bitnosti, nasprotno je domneval, da si ž njo svojo svobodo in samostojnost ohrani, oziroma pridobi in utrdi. To je bil tisti veliki notranji razlog, da smo si želeli skupne države s Srbi, zanjo delali, mnogi tudi trpeli in umirali. V tem je bila njena pravna upravičenost; edino v tem je tudi njena bodočnost.

Toda ta domneva, ki je bila osnovana v sami prirodnosti in zapisana v pozitivnih državnih zakonih z besedo: enakopravnost, je bila postavljena na laž. Države se je postalilo velikosrbsko meščanstvo, ki je našlo sorodne družbene skupine pri Slovencih in Hrvatih, ter začelo vladati v svojo korist. Poleg tega je vplival fašistični zgled Italije, pozneje Nemčije, da se je tudi pri nas pojavilo „jugoslovansko nacionalistično“ gibanje, znano v Sloveniji pod kratko „Orjuna“. Prej so bili slovenski liberalci „narodnjaki“, kar je imelelo kulturni pomen proti Nemcem in Italijanom, ki je bil v marsičem upravičen; zdaj so postali, posebno mlajši ljudje „nacionalisti“, kar je dobilo političen pomen proti Slovincem in Hrvatom v prizadevanju za enotnim narodom v enotni državi, ki more dejansko biti samo srbska. Uvajale so se srbske oblike organizacije, n. pr. četništvo, nastale pod popolnoma drugimi političnimi razmerami, ki jih označujemo z besedo balkanske, kjer je gospodoval bizantinsko-turški sistem, ki se ne more istiti z našim zapadnoevropskim, čigar bistveni znaki so: ustavnost, razvitejšo gospodarstvo in družbena razčlenjenost, višja omika

širokih množic, pravni red namesto krvnega maščevanja itd. „Orjuna“ je zanesla med nas strahovanje in surovo silo, a liberalno slovensko meščanstvo, kolikor ni bilo v njej organizirano, je vsaj živelo v soglasju ž njo, ker je imelo od nje korist. Ni se govorilo več o slovenskem, hrvatskem in srbskem narodu, ampak zgolj o „jugoslovanski naciji“, oziroma po srbsko izraženo „jugoslovanski“ s tremi plemeni. „Orjuna“ se je končno ujedla sama sebe, da je morala izginiti; toda njen duh živi dalje pod drugimi imeni.

Po volitvah 1931. leta so se odprla vrata na stečaj „jugoslovanskemu nacionalizmu“, da je zadivjal v prvi vrsti preko Slovenije in Hrvatske. Vsa osebna in pravna varnost, vsa državljanska in politična svoboda, vsa človeška dostojanstvenost in pravost — vse razbito ali oslajljeno, izdano ali pokvarjeno. Že prej smo doživljali umore, trpinčenja in strahovanja, ki niso nikoli bila pojasnjena, oziroma kaznovana. To se je sedaj stopnjevalo do viška. Ne navajam, kako se je „konsolidiralo“ stanje v Sloveniji; saj vsi vemo, kaj smo trpeli telesno in duševno, gospodarsko in politično. Ni pa splošno znano, kaj se je dogajalo v Hrvatski in Dalmaciji: koliko je bilo tam ljudi iz političnih razlogov ubitih, pohabljenih, strahovanih... Zgovoren dokaz za to je bila spomenica hrvatskega metropolita, zagrebškega nadškofa Bauerja proti „Jevtičevim“ volitvam 1935. leta, ki je poleg volilnega uspeha opozicije izbila sodu dno. Pred kratkim je bil storjen zopet zločin, ko je četnik v Liki ustrelil nekoga kmeta in nato tamošnjega narodnega poslanca. Ali se moremo čuditi, da takšno ravnanje razburja mirne državljane do skrajnosti in ustvarja pripravljenost za odpor ali

maščevanje, ki lahko izbruhne ob najmanjši priliki?

Iz tega ozračja se rode krvavi dogodki, kakor je bil ta hrvatskih kmetov v Kerestincu. Ne zadošča na široko popisovati teh dogodkov in jih obžalovati, ampak je treba pogledati tragediji do dna in se vprašati: Zakaj prihaja do takšnih izbruhov človeških strasti?

Odgovor je dan: strahovanje od zgoraj rodi strahovanje od spodaj. Ne zanikujmo dejstva, da se Slovenci in Hrvati branimo pred duševnim in gospodarskim prepadanjem, pred osebno in narodno podrejenostjo, oziroma brezpravnostjo. Odklanjamo strahovanje, naj prihaja od posameznika, skupine ali stranke, odklanjamo enako duševno in telesno strahovanje; toda pravice, da se branimo, nam ne more nihče odrekati.

„Nacionalisti“ hočejo s pravo posilnostjo ustvariti nekaj, kar je proti narodi in volji večine prizadetih. V roki imamo listič (letak), ki ga je raztresla po razredih II. državne gimnazije v Ljubljani „jugoslov. nacionalistična mladina“, kjer po načinu svojih učiteljev v divjih in surovih izrazih grozi ravnatelju zavoda in dvema katehetoma kakor tudi njih „podrepnikom“, da „pride čas“, ko „nihče ne uide“. Ne spadam osebno med tiste, ki bi odrekal mladini vsako besedo kritike, nasprotno sam širim misel, da je treba mladem, učečemu se človeku dati priliko sodelovanja kot doraščajoči osebi, a

ga ne imeti za predmet, proti kateremu je vse dovoljeno. Tudi ne izključujem možnosti velikih napačnosti v šoli, narobe: sam jih poznam predobro in jih šibam, zavedajoč se pri tem dejstva, da je posebno „nacionalistična“ doba našo šolo popačila in ponižala do politične deklet ter ji vzela potrebno resnost in pravilno vzgojnost. Toda listič „nacionalistov“ je tak izbruh sovražnosti in divjosti, da presega vse meje dopustne kritike ne glede na to, da tudi način njegove širitve ni bil pravilen.

Tako „nacionalisti“ povsod v malem in velikem sejejo veter, a potem se delajo nedolžne, ako žanjejo vihar.

Dejstvo ostane za vse čase, da zapoved: Ne ubijaj ne velja samo za ene, ampak tudi za druge. „Nacionalizmu“ prihaja pri nas včasih prav Krekova zamisel naše državne ureditve, ki je bila preveč čustvena; toda dvoje je pri tem vendar resnica: prvič pokojni Krek ne bi bil somišljenik avtoritativne vladavine, drugič je pa podarjal, kar je pogoj prvega načela, a kar „nacionalisti“ navadno pozabljajo, da mora v Jugoslaviji biti „mnogo, mnogo svobode“.

Dokler se ne vrnemo na pot resnične svobode, seveda ne svobode za strahovanje, tedaj se mora položaj zapletati in težave množiti. Države v državi ne moremo priznati; oboroženi posamezniki ali skupine ne smejo imeti posebnih

Somišljeniki, podprite gibanje z rednim plačevanjem naročnine!

Dr. Ivo Štepihar:

Slovenski kmet in delavec ter ustanovitev socialistične stranke

(Nadaljevanje.)

Slovenski izobraženci, vsaj tisti, ki vendarle niso samo kruhorborci v smislu naših „jugoslovenarjev“, razmišljajo zadnji čas mnogo o tem, zakaj se slovenski kmet in delavec doslej še zmerom nista združila v skupni politični misli, čeprav vedno bolj izginjajo privzgojeni kulturni, družbeni in gospodarski predsodki, ki so ju doslej ločili. Vsi ti so spoznali, da brez politične združitve kmeta in delavca ni izvedljiva nobena resna naloga in načrt tako v političnem, kakor tudi v gospodarskem primeru. Naše prepričanje je, da je edina politična misel, ki bi lahko združila oba glavna zastopnika slovenskega delovnega ljudstva, misel skupne-

ga boja za uresničenje zahtev delovnega ljudstva. Če hoče slovensko delovno ljudstvo svoj položaj izboljšati, je torej predvsem potrebna sloga slovenskega delovnega ljudstva. Danes ne potrebujemo več takih kristjanov, ki udarjajo vsaki zamisli in vsakemu dejanju, ki je izven njihovih vrst, pečat komunizma ali prostozidarstva, medtem ko imajo vse za krščansko, kar delajo sami, pa čeprav je v nasprotju s Kristusovim naukom. Potrebujemo takih kristjanov, ki so spoznali, da morajo nesebično pomagati slovenskemu kmetu, delavcu, brezposelnemu izobražencu in sploh vsem delovnim

ljudem brez razlike svetovnega naziranja. Čas je, ko ne rabimo več takih marksistov, ki se skrivajo za svoj nauk samo zato, da se jim ni treba pridružiti skupni borbi vseh ljudsko mislečih. Rabimo take marksiste, ki se res ravnaajo po zakonu razvoja, kakršen je pri posameznem narodu ob določenem času.

Danes bide dvanajsta ura, ko je sloga slovenskega delovnega ljudstva nujna, ker bomo le s složnim nastopom lahko dosegli, da bo imel vsak bolnik svojo posteljo, Slovenci popolno vseučilišče, brezplačno šolstvo in popolno finančno samostojnost, ki je pogoj gospodarskega napredka našega kmeta in delavca.

Ne zmetujemo svetosti svetovnega naziranja; pravimo pa, da razloček v svetovnih naziranjih ne bi nikakor smel biti ovira slogi slovenskega delovnega ljudstva. „Slogaštvo“ v naši politični zgodovini si-

cer ni na dobrem glasu, ker je puščalo ob strani kmeta in delavca, ki sta glavna nosilca našega narodnega življenja.

Vstop v slovensko ljudsko skupnost je prepovedan le tistim, ki so ustvarili z izdajstvom ljudskih koristi v svoje sebične namene sedanje nevzdržno stanje. Ker so ti politiki istili svoje izkoriščevalne namene z gesli o ohranitvi države, zato je zgrešeno že v naprej tudi vsako še tako socialistično pobarvano delovanje, ki hoče delati po istih metodah. V slovenskem delovnem ljudstvu se ne ukorenini nobena politična misel, ki zmetuje ljudsko-narodnostni čut in ga skuša izumetničiti z megleno in izmišljeno nacionalnostjo, ki hoče biti sama sebi namen. To nam dokazuje primer dr. Korošca, ki je imel 1921. za seboj le relativno večino volilcev, ki je pa že 1923. leta premagal vse nasprotnike, ker so se odrekli slo-

pravic v imenu „nacionalizma“, ki ni rešitev, ampak zanikanje pravega jugoslovanstva, slonečega na sporazumu popolne enakopravnosti treh narodov. Dajmo državi, kar

je njenega, a slovenskemu in hrvaškemu narodu, kar je njenega; potem zapadeta dogodek v Kerestincu in njegov vzrok — zgodovini.

Stane Lubienski:

Naše delo

Pri petomajskih volitvah smo kandidatje na listi dr. Vladka Mačka s svojo kandidacijo in z izpolnitvijo zakonskih predpisov omogočili vložitev opozicijske liste, čeprav je bil volilni zakon prirojen tako, da je skoraj izključeval volilno udeležbo opozicije. Slovenski kandidatje na listi dr. Mačka smo s tem izpričali, da se tudi Slovenci pridružujemo splošnemu gibanju jugoslovanskih narodov za spremembo notranje ureditve države. To pa še ni bilo vse in nikakor nismo mislili, da je bila z volilno udeležbo naša naloga končana.

Mi smo hoteli predvsem jasno povedati, da smo sedemletne diktature siti in hoteli smo dokazati, da nismo vsi Slovenci voljni služiti za hlapce belgrajski čaršiji. Slovensko delovno ljudstvo neče več trpeti ropanja svojih pravic ter se hoče otrestiti odpadnikov in tiste pokvarjene gospode, ki je zaradi lastne koristi uničila skoraj vse, kar si je narod v 50. letih s trdom in požrtvovalnostjo pridobil. In zlasti slovenski kandidatje na listi dr. Mačka smo hoteli zbrisati gnusen madež s slovenske narodne časti, zaradi katerega mislijo mnogi, da sleherni Slovenec za skledo leče izda svoj narod.

To nas je gnalo, da smo goloroki naskočili utrjene strelske jarke diktature. Posebne razmere, ki so jih ustvarila med meščani dejanja pamentiranih in monopoliziranih patriotov, med kmeti priganjstvo nekaterih S. L. S.-arjev, med delavstvom slepomišenje raznih narodnih in drugih socialistov, povsod pa nasilje od zgoraj: niso dovolile, da bi bila prišla volja večine slovenskega naroda na dan. Kljub temu je bil pa naš moralni uspeh velik, a skupaj z ostalo Mačkovo opozicijo smo omajali nasprotniku tla in nasledek je bil — padec režima.

Zdaj nas je čakal drugi del naloge. Ker nismo kandidirali zato, da si pridobimo zgolj mandate in ker smo se že od začetka zavedali, da z volitvami še ni vse opravljeno, nas je čakalo najvažnejše, pa tudi najtežje delo šele po volitvah in po padcu režima. Treba je bilo slovensko delovno ljudstvo organizirati ter mu dopovedati pomen in namene prave politike. To delo se nam zdi nad vse važno in iz dveh razlogov je potre-

bno, da z njim ne prenehamo. Prvič, sovražnik, čeprav je veliko bitko izgubil, še ni popolnoma premagan. Zagovorniki absolutizma in nasilja še vedno rovarijo in tajne sile bi jim rade pomagale do oblasti. Drugič je pa treba slovensko delovno ljudstvo pripraviti za končni cilj slehernega političnega gibanja — za prevzem politične oblasti v lastne roke.

Tudi do tega namena smo mi videli samo eno pot: slovenski narod se more rešiti le v kmečko-demokratski koaliciji, ki jo vodi dr. Vladko Maček. Treba je bilo torej narod privedi na to pot, po kateri bi bil že precej dalje prišel, da ga niso ovirali razni ljudje, ki pred 5. majem o dr. Mačku niso hoteli ničesar slišati. Po 5. maju so začeli Mačkovci rasti iz tal kakor gobe po dežju. Ne mislim pri tem delovnega ljudstva, ki ga je sedemnajstletna žalostna skušnjava pač stregnila, da je spoznalo svojo pravo pot. Tu gre predvsem za razumnike, izmed katerih so nekateri vstopali, oziroma hoteli vstopiti v naše vrste s čisto jasnimi računi. Žal ni šlo pri teh računih za pravo kmečko-delavsko misel ter skrb za potrebe delovnega ljudstva. Ker so spoznali, da pri kakršnikoli temeljitejši spremembi ne bodo mogli več javno nastopati, a da si ohranijo dosedanjo politično eksistenco, so začeli mešetariti z nekim navideznim slovenstvom in mačkovstvom. Mi smo jih odločno odklanjali ne glede na to, ali so bili ministri, senatorji ali poslanci. Za vsako ceno smo hoteli ohraniti gibanje čisto.

Toda prišli so še drugi, ki so skušali pod firmo „zbiranja vsega, kar je slovensko“, razdirati naše vrste. Različna gesla so bila vržena med ljudstvo: „ljudska fronta“, „slovenska fronta“ itd. Vse te „fronte“ pa so obrnile svoje orožje proti naši „Slovenski zemlji“, ker je le-ta edina zastopala in dosledno zagovarjala pravo pot kmečko-delavske skupnosti. Kje so bile vse te fronte dne 5. maja 1935?

Sestanek zaupnikov „Slovenske zemlje“ dne 15. marca v Celju pa je razčistil položaj. Soglasno sprejeta izjava in organizacijski načrt nam določata smernice našega dela. Tudi izjava dr. Vladka Mačka z dne 30.

meren za začetek gibanja, ki bi se bilo ukoreninilo tudi med kmečkimi množicami. Mislim, da je prav, če povem, da je naletel na zasmehljiv odpor takratni predlog, naj bi bil podnaslov nameravanemu listu „glasilo slovenskega delovnega ljudstva“, kar je prav značilno. Ravno tako značilno, kakor svojevrstna cenzura, ki sedi v uredništvu tega glasila in zna z enim samim stavkom pokvariti prvovrstne dopise (n. pr. dopis Ivana Ariha iz Kranjske gore v 8. številki z dne 1. 1. t. l.), s tem pa seveda tudi veselje in voljo do vsakršnega sodelovanja.

Namen moje razprave je ta: podati na prijateljski način in na podlagi izvajanj piscev v „Delavski politiki“ sami, da prav nič ne pomaga, če se skušajo izogniti reševanju notranjepolitičnih problemov z zanikanjem resnično obstoječih vprašanj ali s tem, da se (enako ali iz načel-

marca je onemogočila nekaterim gospodom krošnjarenje z namigavanji, češ da imajo „polnomočje“ od dr. Mačka.

Naša politična pot je še dolga in ne moremo se v delu za kmečko-delavsko vzajemnost primerjati s Hrvati. Tam je pokojni Stefan Radić nad 20 let pripravljajl pogoje današnji strnjnosti in odločnosti hrvaškega naroda. Nas to delo še čaka in hrvaški zgleđ nam bo mnogo pomagal. Slovensko delovno ljudstvo mora spoznati, kje je njegova rešitev in

odklanjati mora vse tiste može, ki so ga doslej izkoriščali, in pa tiste, ki bi mu danes radi sedli na hrbet, pa so navadni politični mešetarji in konjunkturisti. Gre za to, da slovensko kmečko-delavsko ljudstvo spozna, da bo edinole v zavezništvu s Hrvati moglo doseči svojo narodno, politično in gospodarsko samostojnost, v kateri morata imeti kmet in delavec odločilno besedo.

To je naloga, katero smo kandidatje pri petomajskih volitvah prevzeli in to nalogo hočemo tudi izvesti.

Mednarodna politika in „Društvo narodov“

Svetovna vojna je bila nesreča za človeštvo. Da se v bodoče ublaže mednarodna nasprotstva in poravnajo sporazumno, a rušilci miru onemogočijo — zato je ustanovil Wilson organizacijo narodov, ki bi ji pripadala ta vzvišena naloga: „Društvo narodov“. Amerika je odločila svetovno vojno v korist takratni zapadnoevropski demokraciji Anglije, Francije in Italije ter pokazala pot daljnega razvoja njej in drugim.

Z Wilsonovo smrtjo se je njegova ustvaritev: „Društvo narodov“ še dvignilo v pravo smer za Francoza Brianda in Nemca Stresemanna, da potem zapade mrtvilu, kakor ga preživlja danes. Namesto pravih demokratov in resničnih človekoljubov so prišli na krnilo mešetarji, za katerimi stoji kapital. V vseh velikih mednarodnih sporih je odreklo „Društvo narodov“: demokracijo je premagal fašizem, mednarodni sporazum se je moral umakniti sili močnejšega ali spretnejšega.

Ako omenjamo n. pr. neuspeh v japonsko-kitajskem sporu, ko je „Društvo narodov“ pustilo Kitajsko na cedilu, doživljamo danes enak primer v abesinsko-italijanski vojni, da postaja Abesinija plen Italije kljub temu, da je napadalko obsodilo nad 50 držav. In zakaj je tako? Zato, ker se glavni zapadnoevropski državi Anglija in Francija ne moreta sporazumeti.

Nemčija je samovoljno kršila pogodbo glede oboroževanja in vojaške zasedbe Porenja, kar je posebno prizadelo Francijo, ki je njena soseda. Nemškemu zgledu je sedaj sledila pod italijanskim vplivom stoječa Avstrija. Na drugi strani je začela Italija vojno z Abesinijo, ki je soseda angleškega Sudana, čigar bombažne nasade namaka Modri Nil, ki prihaja iz zahodne Abesinije. Zato je Anglija gospodarsko udeležena, da ti abe-

sinski predeli ne pridejo v italijansko oblast, ki bi ji lahko postala neprijetna. Tako se je razvil nesporazum med Anglijo in Francijo: prva bi hotela pritisniti na Italijo, a glede Nemčije ni tako ostra, druga pa na Nemčijo, pri čemer bi rada imela Italijo na svoji strani.

Gospodarske sankcije, ki so bile odrejene proti Italiji in pod katerimi trpi tudi Jugoslavija, posebno mi Slovenci, niso bile dovolj učinkovite. Obe zapadnoevropski demokraciji Anglija in Francija se ne moreta povzpeli do odločnih dejanj, medtem ko fašistični državi Italija in Nemčija prelamljata pogodbo za pogodbo. Diplomati v Ženevi, kjer je sedež „Društva narodov“, od samega sporazumevanja ne pridejo do sporazuma, ko ni resne volje za brezpogojno varstvo demokracije proti kršilcem mednarodnih pogodb.

Italija si proti mednarodnim pogodbam, ki jih je sama podpisala, barbarsko osvaja Abesinijo in se pri tem hvali, kako uvaža tam civilizacijo. To bi bilo v redu, ako bi države belokožcev širile omiko in življenjske udobnosti med drugimi rodovi nesebično; toda vemo iz izkušnje, da se to godi v lastno korist z izrabljanjem domačega prebivalstva. Ako Italija posebno graja suženjstvo, ki je še v navadi v Abesiniji, vprašamo: Kaj pa dela sama doma z lastnimi državljani, posebno s Slovenci, Hrvati in z Nemci? Ali ni to moderno suženjstvo pri zavednih ljudeh in narodih morebiti hujše od suženjstva preprostih plemen, ki jim ne more jemati tega, česar še niso imeli: razvitejšje duševnosti? Ni toliko hudo temu, ki doslej sploh ni poznal svobodnega življenja, kakor pahnti doslej svobodnega človeka v brezpravnost, jemati mu jezik in narodnost ter prosto odločanje o sebi

nih ali iz taktičnih razlogov) oprljemljejo načel, ki so jih naši „jugoslovenarski fašisti“ razglasili za nedotakljiva. Dejansko bo slovenskemu delovnemu ljudstvu pomagano le tedaj, če se postavi vse javno delovanje v soglasje s potrebami in zahtevami ljudstva, katerega del smo in kateremu pripada tudi slovenska socialna demokracija. Najmanj pa dosežemo kak uspeh s tem, da se očita fašizem Hrvatom, oziroma njihove mu voditelju dr. Mačku. Obešati hrvaškemu narodu danes fašistično miselnost, je ali norost ali zloba. Narodu, ki so ga „jugoslovenski“ valpti zapirali, pretepali, mučili in ubijali, se ne more očitati tista miselnost, katere žrtev je ta narod bil vseh sedemnajst let, pa čeprav se je hrvaški narod danes v svoji samoobrambi oklenil zadnje bilke, ki mu je še ostala: narodnostnega čuta. Sklicevanje

na Šariničevo* knjigo ni utemeljeno z ozirom na dejstvo, da je omenjena knjiga tudi od voditeljev hrvaškega narodnega gibanja bila odklonjena. Če uhaja na političnem področju tudi hrvaško delavstvo dosedanjim voditeljem, bo bolj umestno razmišljanje o vzrokih uhajanja kakor jadikovanje nad dejstvom, da uhajajo. Še manj pa je okusno, če se tolmachi to uhajanje kot dokaz fašistične miselnosti hrvaškega narodnega gibanja. Bolje bi storili tisti, ki dolže Hrvate fašizma, da bi skušali dognati, v imenu katerih državo tvornih načel so „jugoslovenarski“ valpti privezovali k vozovom s priprego hrvaške žene za lase in poganjali potem priprego v dir!

(Dalje prih.)

* Mišljena je knjiga: Ivo Šarinić, Ideologija hrvatskog seljačkog pokreta, ki je izšla lani v Zagrebu.

in svojih potrebah: kulturnih, gospodarskih, socialnih, političnih... Barbarsko vojevanje Italije, ki se ponša s svojo dvetisočletno omiko, moramo bolj obsojati kot abesinsko, ki se brani, čeprav tudi na način, ki

ni po naših pojmih združljiv s človečnostjo.

Imperialistični kapitalizem ne reši mednarodne varnosti, ker pozna samo denar in dobiček, a ne vidi človeka in njegovega dela.

Domača politika

Obletnica skupščinskih volitev potече dne 5. maja, ko je bil gospod Bogoljub Jevtič ministrski predsednik, gospod dr. Drago Marušič minister za socialno politiko in narodno zdravje ter gospod dr. Dinko Puc ban dravske banovine. Vsi imamo še v živem spominu način teh volitev, ki jih ne bomo pozabili, a se samo vprašujemo: Ali ostane očitna kršitev zakona lahko nekaznovana? Dokler sme oblastnik svobodno uganjati brezpravja in posilnosti, dotlej ne pridemo nikdar do pravega reda in miru v državi. Ob tej priliki se moramo v prvi vrsti spominjati vseh smrtnih žrtev oholega in divjaškega režima; mi Slovenci kmeta Goršeta iz Dragatuša pri Črnomlju.

Belokranjski kmetje in delavci, ki ste dali prvega političnega mučenika slovenskemu osvobodilnemu gibanju, bodite še naprej neizprosni, a dostojni vodniki vsem drugim kmetom in delavcem po Sloveniji: zvesti slovenskemu narodu, zvesti svojemu stanu, zvesti svobodi! Brezpogojno odklanjajte v slovenskem kmečko-delavskem gibanju neznačajne kruhoborce, pravne pokvarjence, naj bodo preprosti ali gospodski, vse zavajalce: vaša pot bo di ravna do končne zmage! Nikdar in nikjer ne more biti nobene zveze med vami in tistimi, ki so krivi smrti vašega tovariša, pa naj se vam bližajo pod kakršnimkoli imenom! Zadnji čas je, da postane slo-

venska politika načelna, imajoč pred očmi dve neizpremenljivi terjatvi: narodno in socialno svobodo...

Izjava dr. Mačka, ki smo jo objavili v zadnji številki, sta tolmačila „Jutro“ in „Slovenec“. — „Jutro“ je spraševalo dne 17. aprila: „Kdo je sedaj pravi?“ ko je obenem poročalo, da hočejo somišljeniki bivše „Ljudske pravice“ in „Bojevnika“ izdajati nov list „Stara pravda“ in sodelovati z dr. Mačkom. Seve si ni moglo kaj, da ne bi poštene slovenske besede „gibanje“ izpremenilo v jugoslovenski „pokret“. — „Slovenec“ je dne 21. aprila podal v celoti pravilno zgodovino „mačkovstva“ pri nas; vendar je nekaj netočnosti. Popravljamo glavno, da smo namreč zastopniki „hrvaškega mačkovstva za Slovenijo“. Ne, vedno poudarjamo in tako tudi delamo, da smo slovensko kmečko-delavsko gibanje, ki se je pridružilo skupnemu gibanju Hrvatov in prečanskih Srbov pod Mačkovim predsedstvom za narodno enakopravnost in socialno svobodo.

† **Karel Brkljačić**. Dne 9. t. m. je v Trnovcu pri Gospiću neki četnik ubil s strelom iz revolverja hrvaškega poslanca in dolgoletnega prvaka hrvaške kmečke stranke Karla Brkljačića. Dr. Maček je odredil petdnevno žalovanje. Kako dolgo bo še trajalo, da bodo tajne sile pošiljale nad mirno hrvaško ljudstvo oborožene ljudi, ki ga pri belem dnevu ubijajo?

Gospodarski vestnik

Izjava. Podpisana zadruga sporoča vsem Slovencem, ki se obračajo zaradi pojasnil na zagrebško „Sloga“, da je v Ljubljani ustanovljena za Slovenijo posebna zadruga pod istim imenom, ki dela v popolnem soglasju z nami. Zato naj se odslej vsi prizadeji obračajo edinole na pisarno ljubljanske „Sloga“, ki posluje v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.

Obenem izjavljamo, da zagrebška „Sloga“ nima v Sloveniji nobene informativne pisarne, ker bodo Slovenci svojo zadrugo sami organizirali po lastnih potrebah in v okviru svojega samostojnega kmečko-delavskega gibanja, ki je v zavezništvu s hrvaškimi kmečkim gibanjem.

V Zagrebu, dne 27. aprila 1936.

„SLOGA“

kulturno - gospodarska in podporna zadruga z o. j. v Zagrebu.

Zaupniki „Sloga“, gospodarske in podporne zadruge slov. kmetov in delavcev. Na drugi redni seji načelstva, dne 13. t. m. so bili začasno (dokler si zadrugarji sami ne izberejo svojih zaupnikov) določeni za okrajne zaupnike: za Ljubljano-okolico g. Dovč Ivan iz Šmartnega ob Savi, za črnomeljski okraj g. Špehar France iz Gorice pri Vinici, za dolnjelendavski okraj g. Gašparič Štefan iz Lipe-Marofa pri Beltincih, za Maribor-levi breg g. Lubienski Stanje iz Jarenine; za občinske zaupnike: za Beltince g. Rešek Franc iz Beltincev, za Lipo pri Beltincih g. Tkalec Ivan iz Lipe, za Brezovico pri Ljubljani g. Rakovec

Franc iz Notranjih Goric, za Ježico g. Škerlep Lojze, za Ježice, za Želimlje g. Jeršin Ciril s Pijave gorice pri Škofljici, za Vič g. Sojer Franc, za Viča, za Studenec-Ig g. Šteblaj Nikolaj iz Škrilj. Somišljenike prosimo, da se v vseh zadevah zadruge „Sloga“ obračajo na imenovane zaupnike, ki jim bodo dali vsa potrebna pojasnila.

Na isti seji je bil izvoljen za tajnika zadruga g. Dovč Ivan, kmetovalec iz Šmartnega ob Savi, in za blagajnika g. Jeršin Ciril, kmetovalec s Pijave gorice pri Škofljici. Pisarna zadruge je začasno na Trnovskem pristanu št. 14/1 in naj se vsi dopisi pošiljajo na ta naslov.

Zborovanja zadruge „Sloga“. Dne 26. t. m. je imela „Sloga“ lepa zborovanja v Semiču, Črnomlju in Predgradu pri Starem trgu. Udeležba je bila velika in so belokranjski kmetje dokazali, da se zavedajo velikega pomena zadruge, ki jih bo duhovno vodila in jim kazala prava pota kmečko-delavske samopomoči.

Zborovanje je vodil predsednik načelstva kmetovalec g. Jože Černe iz Zg. Šiške, govorili pa so poleg njega še gg. Koren Peter, Kreutzer Pavel in Špehar Franc.

Na teh zborovanjih so navzoči kmetje izbrali kot svoje zaupnike zadruge „Sloga“ naslednje tovariše: za Semič: Malnarč Anton, Semič 28, Šercelj Franc, Kot 8, Jakša Matija, Vinji vrh 11, Kofalt Matija, Osojnik 4, Rauch Franc, Potoke; za Črnomelj-okolica: Deržaj Jože, Jerneja vas 13, Suhorepec Jakob, Talčji vrh 12, Jerman Karel, Loka 11, Štukelj Štefan, Ručetna vas 9, Mezele Ivan, Sredgora 7; za Stari trg: Frice Peter, Gor. Podgora 29, Majerle Pavel, Dol 6; Kastelic Jože, Deskova vas 18, Nagoda Luka, Predgrad 9, Radč Jože, Radenci, Veis France, Čepelj 10.

Navodila

za zaupnike „Sloga“, gospodarske in podporne zadruge slovenskih kmetov in delavcev, r. z. z o. z. v Ljubljani

I. Organizacija.

a) Občinski zaupniki:

Na podlagi odd. XVIII., § 21 zadrughnih pravil imenuje načelstvo na predlog zadrugarjev v vsaki občini svojega zaupnika. Zadrugarji vsake občine si izberejo svoj občinski zadrughni odbor, ki šteje od tri do šest članov. Predsednik tega odbora je vsakokratni, od načelstva imenovani občinski zaupnik.

b) Okrajni zaupniki:

Načelstvo imenuje na predlog zadrugarjev za vsak okraj svojega okrajnega zadrughnega zaupnika. Vsi občinski zaupniki enega okraja sestavljajo okrajni zadrughni odbor. Predsednik tega odbora je vsakokratni, od načelstva imenovani okrajni zadrughni zaupnik.

c) Zaupniki avtonomnih mest:

Načelstvo imenuje na predlog zadrugarjev za vsako volišče svojega krajevnega zadrughnega zaupnika. Zadrugarji vsakega volišča si izberejo svoj krajevni zadrughni odbor, ki sestoji iz treh do šest članov. Predsednik tega odbora je vsakokratni, od načelstva imenovani zadrughni (krajevni) zaupnik.

Vsi krajevni zadrughni zaupniki enega mesta sestavljajo mestni zadrughni odbor. Predsednik tega odbora je mestni zadrughni zaupnik, ki ga na predlog zadrugarjev postavlja načelstvo.

II. Delo zaupnikov.

a) občinskih:

Dolžnost občinskega zadrughnega zaupnika je, da v svoji občini po svojih najboljših močeh organizira delo zadruge „Sloga“, nabira zadrughnike, širi zadrughno misel, pobira mesečne prispevke in obračunava z načelstvom. Imena in naslove vseh zadrugarjev in občinskih zadrughnih odbornikov mora pošiljati tudi pristojnemu okrajnemu zaupniku.

Podrobno delo se vrši tako:

1. Vsak zadrughni zaupnik prejme od načelstva potrebno število pristopnih izjav, seznane za vpis udov in druge potrebne tiskovine.

2. Za vsakega pristopivšega zadrugarja mora občinski zaupnik izpolniti pristopno

izjavo, ki jo mora le-ta podpisati obenem z dvema pričama. Vpisati je točen naslov, število vpisanih deležev in višino mesečnega prispevka. Vpisnina znaša za prvi delež din 5.—, za vsak nadaljnji delež din 2.—; obvezni mesečni prispevek pa je en dinar na mesec. Kdor more, naj prispeva več! Delež in vpisnina se plačata enkrat za vselej. Mesečni prispevek pa redno vsak mesec ali pa za več mesecev skupaj.

3. Občinski zadrughni zaupnik vpiše vse pristopne izjave v seznam udov. Deleži, vpisnine in prvi mesečni prispevek se plačajo takoj. Seznam vpisanih udov sestavi zaupnik v enem izvodu in ga z denarjem vred pošlje načelstvu v Ljubljano. Za sebe in okrajnega zaupnika naredi opombo na navadnem papirju.

4. V končnem obračunu vpiše zaupnik skupno vsoto vplačanih deležev, vpisnin in prvih mesečnih prispevkov. Od te vsote si odračuna stroške za papir, poštino itd. Ostanek pošlje po poštni položnici ali denarni nakaznici načelstvu v Ljubljano. Vsak zadrugar mora tudi plačati za izkaznico (legitimacijo) din 2.—, ki jo prejme od načelstva. Za znake bo načelstvo določilo ceno pozneje, ko bodo znaki izgotovljeni. Vsak občinski zadrughni zaupnik prejme od načelstva tudi tiskovino „Dnevnik vplačila zadrugarjev“ s točnimi navodili.

5. Občinski zadrughni zaupnik mora vsaj enkrat mesečno sklicati sejo občinskega zadrughnega odbora, ki sklepa o podrobnem delu v svojem področju na podlagi navodil, ki jih prejme od načelstva. O tem svojem delu mora občinski zaupnik vsak mesec poročati načelstvu.

b) okrajnih:

Okrajni zadrughni zaupnik skliče vsaj enkrat na mesec sejo okrajnega zadrughnega odbora in nadzira ter pospešuje delo občinskih zaupnikov. O svojem delovanju mora vsak mesec poročati načelstvu.

III. Trajanje zaupništva.

Zaupniki in odborniki zadruge „Sloga“ delajo brezplačno. Njihova funkcija traja dotlej, dokler traja funkcija načelstva, oziroma, dokler ne izgube zaupanja zadrugarjev ali načelstva.

Dr. Ld.:

Važni problemi v državnem gospodarstvu

Že večkrat smo v svojem listu povedali, da je končni namen vsakega političnega gibanja — prevzem oblasti in uresničenje programa, ki si ga je postavilo. Zato je prav, da poučimo svoje bralce in somišljenike o nekaterih perečih vprašanjih, ki se tičejo našega državnega gospodarstva. Nikakor ne smemo misliti, da se bo kar v hipu in brez globokih družbenih prenosov spremenilo vse na boljše. Ni zadosti, da pridejo pri svobodnih volitvah na krmilo novi ljudje, zavladati mora tudi nova miselnost, ki bo delo državnikov usmerjala tako, da bo koristno predvsem delovnim stanovom države, v prvi vrsti kmetu in delavcu. Zato je dobro, če malo razmišljamo o tem, kaj bodo ti novi ljudje, ki si jih želimo, našli in s čim morajo že danes računati. Slika, ki jo hočem pokazati, je bolj splošno zasnovana, vendar ustreza dejanskim razmeram.

1. Državni dolгови.

Nedavno smo brali v nekem listu, da dolgujemo tujim državam okrog 70 do 80 milijard dinarjev. Včasih je bil že milijon velika številka; danes,

kakor vidimo, ena milijarda več ali manj ne pomeni dosti. Menda še sami natančno ne vemo, koliko dolgujemo. Imamo še stare srbske dolgove, katere je delal kralj Milan Obrenović, ko je hodil po svetu in zapravljaj denar. Imamo dolgove sultana Hamida, ki ni imel denarja za drugo, kakor za svoje hareme. Njegov poslanik na Dunaju je po mesece in mesece ostajal dolžan mesarjem in pekom, ker mu sultan ni pošiljal plače. Sultan pa je delal dolgove, dokler je mogel, vračal ni nikoli ničesar. Nazadnje so mu upniki zaplenili njegove carine in kar so mogli. Ko pa so videli, da bodo tudi na ta način težko dobili denar nazaj, so dovolili balkanskim državam, da napadejo Turčijo in si prisvoje del njenega ozemlja; seveda so morale te države prevzeti tudi njegove dolgove. Še danes plačujemo dolgove za njegov harem, v katerem je bilo 1000 žensk. Nadalje imamo stare bosenske dolgove, ki so jih na račun Bosne napravili razni avstrijski in madjarski plemiči, ko so prihajali v Bosno širit kulturo. Civilizirali sicer niso ničesar, nam so pa ostali njihovi dolgi. Pa

tudi mi nismo prišli brez dolgov v novo državo. Del avstrijskih in madžarskih dolgov smo morali prevzeti in k temu so prišli še vojni dolgovi. Med vojno je delal dolgove, kdor je le mogel in se ni dosti spraševalo, če je stvar potrebna ali ne. (Sicer smo prečani doslej plačali državi več, kakor bi morali plačati kontribucij katerikoli državi, če bi nas osvojila. Prip. ured.) Pa tudi po vojni smo delali dolgove, dokler nam je še kdo hotel posojevati. Zadnje večje posojilo je bilo tako imenovano Bleurovo posojilo, ki je bilo najeto za zgraditev Jadranske železnice, ki bi šla preko Črne gore in gospodarsko dvignila tiste pokrajine. Denar smo sicer že zdavnaj porabili, železnice pa še danes ni. Po 6. januarju se nam je posrečilo dobiti od Francozov posojilo „za stabilizacijo dinarja“. Francozi so posojilo dovolili pod strogimi pogoji, da se bo denar res porabil v te namene. Denar smo porabili, francoski komisar sedi še danes v naši Narodni banki in gleda kaj delamo; naš dinar pa je medtem padel najprej za eno tretjino, potem še več in dobimo danes v tujini za 100 naših dinarjev samo okrog 5 švicarskih frankov. Tako so se dolgovi kopičili in kopičili in danes jih je okrog 80 milijard. Nedavno smo tudi brali v nekem listu, da bi morali samo na obrestih plačati približno 4 milijarde. Seveda mi tudi obrestni nismo plačevali in smo si pomagali s t. i. „aranžmani“. Kadar so obresti zapadle, smo poslali v tisto državo katerega od naših „slavnih in izkušenih“ finančnih strokovnjakov, da je barantal s tujimi upniki. Vsak od teh strokovnjakov ima danes v Belgradu sijajno in veliko palačo; upniki so nam pa šli tako na roko, da so pristali za nekaj časa na odlog plačila. Sedaj je plačevanje teh „aranžmanov“ postalo že aktualno in treba bo plačati. V naših vodilnih strankarskih listih pa so se taki aranžmani slavili kot velik uspeh in že smo računali, koliko smo prihranili; vendar ve vsak dolžnik, koliko je prihranil, če izprosi od upnika odlog plačila in mora potem vsako leto glavnici pripisovati še obresti in plačevati na ta način tudi obresti od obresti.

Nedavno je dejal neki član vlade, ki bi moral biti o teh stvareh pač točno poučen, da ima država pri domačih bankah in finančnikih okrog 7 do 8 milijard dolga. Ena milijarda več ali manj, to menda pri teh gospodih nima velike vloge. In od teh domačih dolgov bomo morali

zopet plačati skoraj eno milijardo obresti. Mislim, da ni preveč, če ocenimo samo obresti od naših državnih dolgov na okroglo 5 milijard dinarjev.

Vsem tem dolgovi moramo še prišteti t. i. leteče državne dolgove. Leteči dolg je n. pr., če si da delavec popraviti čevlje, a dela ne plača takoj, temveč si izgovori, da plača, kadar bo imel. Koliko je teh letečih dolgov, menda noben minister dobro ne ve. Dejansko so pa taki dolgovi najbolj neprijetni, ker gre vsak samo enkrat na led in zahteva upnik, ki takemu dolžniku kaj posodi ali popravi, drugič večjo varnost in zaračuna vsako stvar dražje.

V našo razpravo sicer ne spadajo dolgovi samoupravnih oblasti, čeprav odgovarja ljudstvo tudi za te dolgove. Dolgove so začele delati banovine, čeprav obstajajo le-te tako rekoč samo na papirju. Banovina ne more prav za prav ničesar samostojno delati, ker gre vse skozi Belgrad; toda dolgove vendar že tudi delajo. Dolgove imajo tudi naša mesta in občine po kmetih, in če bi hoteli izračunati skupno vsoto vseh naših javnih dolgov, bi dobili veliko številko.

Za sedaj zadostuje ugotovitev, da bi morali imeti samo za redno plačevanje obresti za državne dolgove približno 5 milijard dinarjev. Seveda bo romal ves ta denar v tuje roke.

II. Naš državni proračun.

Naš najnovejši državni proračun znaša nekaj čez 10 milijard dinarjev. Finančni minister je dejal, da je sedanjí proračun uravnotežen, to se pravi, da bo država imela ravno toliko dohodkov, kolikor znašajo izdatki. To je pri nas dosedaj rekel še vsak finančni minister in naposled se je vedno izkazalo, da ni imel prav. Toda vzemimo, da se bo letoš to uresničilo. V sedanjem državnem proračunu je določenih polovica stroškov, torej približno 5 milijard, za osebne izdatke, to je za plačilo in pokojnine uslužbencem, poslancem in ministrom. Obresti za državne dolgove znašajo tudi 5 milijard dinarjev in potemtakem, če hočemo solidno gospodariti, za druge državne potrebe ne bi ostalo prav ničesar. To je približno tako, kakor če mora trgovec polovico svojih dohodkov izdati za plačilo uslužbencem, polovico pa za plačilo obresti ter mu torej za življenje ne ostane ničesar, na nabavo blaga pa še misliti ne bi mogel. Zapreti bi moral trgovino.

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

Ne obsojaj, če si sam grešnik!

(Dopis iz celjskega okraja.)

Če beremo tako imenovane napredne dnevnik, kako poročajo o žalostnih dogodkih v Kerestincu na Hrvaškem, se nam zdi njihova sodba in obsodba zares čudna, da ne rečemo zlobna. Vsako dejanje malega človeka, kmeta in delavca, se trikrat pretehta, dvakrat kaznuje in najostreje obsodi. Ne bilo bi to nič slabega, če bi tak obsojenec grešil po lastni krivdi in če bi vse delo za malega človeka bilo res pravično in njemu v pomoč.

Zal opažamo že desetletja, da se ti krogi, ki vsako upravičeno gibanje kmečkih in delavskih množic tako ostro in krivično obsojajo, prav nič ne pobrigajo za gospodarski in politični napredek delovnega ljudstva in da največkrat še tistih zakonskih predpisov ne spoštujejo, ki bi mogli kmetu in delavcu olajšati življenje.

In tako se včasih zgodi, da tudi malega človeka zaboli srce, če vidi na vseh koncih in krajih le prezir in nasilje, da tudi on zahteva svoje pravice in enakopravnosti v človeški družbi. In kadar si upa delovno ljudstvo povzdigniti svoj glas, tedaj se mu godi kakor turškemu sužnjem in njegova usoda in življenje je samo še v Alahovih rokah.

Pri nas pravijo, kdor sam sebe ne pozna in se ne obsodi, če kaj zgreši, da je ali zlobnež ali pa bedak. Takih ljudi je med nami Slovenci še prav veliko in omenjeno zlobno poročanje o žalostnih dogodkih v Kerestincu nam to zgovorno izpričuje. Če pogledamo samo malo nazaj v svojo politično zgodovino, mora človeka pretresti groza ob dejstvu, kako so znali ti gospodje, ki sedaj kar vse vprek obsojajo, trpinčiti delovno ljudstvo, predvsem pa hrvaški narod.

Zato se jaz prav nič ne čudim, če včasih zagore grmade, ki zahtevajo tudi žrtev. Krivda pade na tistega, ki je nagrmadil vse krivice in podžigal plamen, da je visoko v nebo švignil. Vsaka mera je nekoč polna in tisti, ki so najbolj odgovorni za nezadovoljstvo delovnega ljudstva, posebno pa še hrvaškega naroda, naj sedaj ne zdihujejo, ampak naj sami sebi dobro izprašajo svojo vest, če že niso čisto otopeli. I. L.

Sankcije

ali zapora gorenjskega mleka

(Dopis iz Cerkelj pri Kranju.)

Pristaši bivše S. L. S. so začeli po ljubljanski okolici širiti gibanje, ki gre za tem, naj bi smeli Ljubljano zalagati z mlekom samo kraji, ki so največ 20 km oddaljeni od Ljubljane. S tem bi bila najbolj prizadeta Gorenjska, ker naše mlekarske zadruge dobavljajo svoje mleko največ Ljubljani. Zanimivo je izvedeti, kaj je bil neposredni vzrok teh sankcij, ki se izvajajo nasproti nam Gorenjcem.

Bilo je v tistih časih, ko je v Ljubljani poslovala še „Osrednja mlekarna“, pri kateri je bilo včlanjenih tudi več gorenjskih mlekarn. Vodstvo je bilo v rokah nekaterih vidnejših predstavnikov bivše S. L. S., ki so povsod videli le svoje strankarske koristi. Zato je tudi gospodarstvo šlo rakovo pot in gorenjske zadruge so izstopile. Ko je prišel polom, so nas Gorenjce zapisali v črne bukve.

Tudi v upravnem odboru „Vzajemne zavarovalnice“ so Gorenjci napravili red in vrgli iz odbora nekatere prenapeteže, ki jim je bila glavna skrb strankarstvo. Enako pri „Zadružni zvezi“.

Za vse te svoje grehe se morajo Gorenjci danes pokoriti in kaznovati nas hočejo z zaporo mleka.

Vse to nas mora naučiti marsičesa, predvsem, da se otresemo pokvarjene gospode, pa najsi izhaja iz duhovniških ali posvetnih vrst. Taki so nas doslej le izkoriščali v svoje osebne in strankarske namene.

Zdaj vemo, koliko je ura bila in z veseljem se bomo oklenili kmečko-delavskega gibanja, ki ga zastopa in razširja „Slovenska zemlja“. Izločiti moramo iz našega javnega življenja vso tisto jaro gospodo, ki pozna samo svoje žepe in kateri so koristi delovnega ljudstva deveta briga. S kmečko-delavskim pozdravom

Cerkljan.

Dobro gospodarstvo — podlaga narodnemu razvoju

(Dopis iz šmarskega okraja.)

Z veseljem smo pozdravili misel organiziranja našega delovnega ljudstva v „Slogi“, gospodarski in podporni zadrugi slovenskih kmetov in delavcev. Seveda pojde pri nas delo bolj počasi od rok, ker so splošne gospodarske razmere take, da je postalo ljudstvo popolnoma apatično do vsega.

Pred nastopom gospodarske stiske je bil naš gospodarski položaj dober. Glavna pridobitna panoga našega kmeta je bil vinograd. Skrbno vzgojena in dobro sortirana vina smo lahko prodajali po ugodnih cenah, Poplava dalmatinskega in sremskega vina po naših krajih je močno zaježila prodajo domačega vina. Vzporedno s kupičenjem zalog je tudi cena začela naglo padati. Lansko leto je bilo pri nas vse po tri dinarje: govedina po tri, vino po tri, sol po tri in moka po tri. Letos se je spremenilo v

toliko na slabše, da je govedina po dva in tudi vino po dva dinarja liter. Sedaj samo še čakamo, da bo zaradi ravnotežja sol in moka po štiri dinarje. In kljub temu, da je cena vinu tako nizka, ga ne moremo spraviti v denar.

Vse to dokazuje, da je danes donos vinograda pasiven in je torej glavna pridobitna panoga našega okraja zmrznila.

Ker pa se je naš kmet pečal največ z vinogradom, je kmetovanje zanemarjal in mu je šlo le za to, da pridelava za dom. Zato je tudi naše poljedelstvo precej zaostalo. Večji del gnoja se porabi v vinskih gorah in temu primeren je tudi pridelek na njivah. Slabo gnojene, površno in večkrat prepozno zorane njive ne dajejo tega, kar bi morale dati. Travniki so brez vsake napredne oskrbe in zaradi večnih poplav Sotle prenapolnjeni prstene kisline. Zato je tudi pridelek manj vreden. Vsa bilanca našega kmetovanja je torej na račju poti. Na tisoče hektolitrov vina dremlje po zidanicah in kmet stoka s praznim žepom.

Zato je apatija našega kmeta čisto razumljiva in je prav, da smo tudi Slovenci ustanovili „Slogo“, ki bo po hrvaškem zgledu budila kmeta in delavca in jima pokazala prava pota samopomoči in napredka. Ljudstvo je preveč staroversko vzgojeno in vsaka novotarija mu je odveč. Kmet je začel opuščati časopise in dobra strokovna knjiga mu je deveta briga. Komaj deset kmečkih sinov iz vsega okraja je na srednjih šolah. Kmet ne premore več izdatkov za šolanje in najbolj zdravemu delu naroda so zaprta vrata v svet in življenje.

Vsemu temu pa se pridružuje včasih še tista naša slovenska lastnost — nevoščljivost. Če se že kak kmet odloči za naprednejše gospodarstvo, napne vsa okolica vse svoje moči, da mu to prepreči. Koliko truda sem imel, preden sem svoje sosede pridobil, da so začeli obnavljati sadovnjake itd.

Tukaj je naloga „Sloge“: odpirati kmečkemu ljudstvu oči, mu dopovedovati ter dokazovati, da je edinole od njega samega odvisna njegova boljša bodočnost. Sami sebe moramo varovati in ne smemo se več zanašati na pomoč od zgoraj, ki je že stoletja zastoj pričakujemo. Korakati moramo z napredkom časa in spoznati, da je naša pomoč iz sedanjega bednega položaja edinole v nas samih. Hrvati so nam pokazali pot in so tudi že dosegli lepe uspehe. Sledimo jim in pokažimo, da slovenski kmet in delavec razumeta naloge, ki nam jih čas nalaga. Fr. Nejeđić.

Iz uredništva in uprave.

Slovenca v Ameriki, katerim pošiljamo svoj list, prosimo, da poravnajo naročnino in s tem podprejo slovensko kmečko-delavsko gibanje, ki mu je lastno glasilo nujno potrebno. Imovitejši prosimo, da se spominijo tudi našega tiskovnega sklada. Vse prispevke je poslati na upravo lista, Ljubljana, Trnovski pristan 14.

Somišljenike, ki jim je naročnina potekla, pozivamo, da jo obnove. Kdor je prejel položnico, pa je medtem naročnino že poravnal, naj položnico shrani za prihodnjic ali pa za plačilo prispevka za tiskovni sklad.

V Ljubljani se dobi „Slovenska zemlja“ v naslednjih trafikah: Sever, Šelenburgova ulica; Kladnik, Tyrševa cesta; Dolar, Tyrševa cesta in Mlakar, Resljeva cesta. Potujočemu občinstvu sporočamo, da se dobi list tudi v peronski trafiki na glavni postaji.

Več dopisov smo morali zaradi preobilice gradiva odložiti za prihodnjo številko in prosimo, da nam dopisniki to oprostite. Pridejo vsi na vrsto.